

7. Конституція Чеської Республіки від 16 грудня 1992 р. – Ст. 12, ч. 2 // Конституції нових держав Європи та Азії / упоряд. С. Головатий. – К., 1996. – С. 485–523.

8. Конституція Республіки Молдова від 29 червня 1994 р. – Ст. 23, ч. 1, п. 2–3. // Конституції нових держав Європи та Азії / упоряд. С. Головатий. – К., 1996. – С. 191–233.

9. Альбертіні Л.М. Правове регулювання громадянства в європейських державах (порівняльний аналіз) : дис... канд. юрид. наук : 12.00.02 / Альбертіні Ламара Михайлівна. – К., 1998. – 214 с.

Казначесв Дмитро Георгійович

Кандидат юридичних наук, доцент
доцент кафедри тактико-спеціальної підготовки

Бурнос Олена Олександрівна

курсант 3-го курсу факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування

*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

ПРОТИДІЯ ТЕРОРИСТИЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ПРІОРИТЕТ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Ключовим пріоритетом політики національної безпеки України є забезпечення готовності держави, її економіки і суспільства до оборони і відбиття зовнішньої агресії у будь-яких формах і проявах (зокрема, у формі гібридної війни та терористичних актів). Це передбачає реформування всіх правоохоронних органів держави і зокрема, Служби безпеки України для концентрації зусиль на нейтралізації сепаратистських та екстремістських рухів і організацій, забезпечення державної безпеки у сфері боротьби з тероризмом [1].

Головною особливістю сучасного тероризму є наявність міжнародних і регіональних керівних органів для вирішення питань організації, планування терористичної діяльності, керівництва нею, організації взаємодії між окремими групами та виконавцями акцій. Сучасний тероризм – це масштабні провокації і перетворення тероризму на інструмент глобальної перебудови світу. Такий тероризм вирішує одночасно декілька завдань, серед яких основне – позбавлення інших країн можливості об'єктивного аналізу ситуації і державного суверенітету при прийнятті тих чи інших важливих рішень.

Законом України «Про основи національної безпеки України» від 19 червня 2003 р. № 964-IV визначено, що «національна безпека України забезпечується шляхом проведення виваженої державної політики відповідно до прийнятих в установленому порядку доктрин, концепцій, стратегій і програм у політичній, економічній, соціальній, воєнній, екологічній, науково-технологічній, інформаційній та інших сферах, а вибір конкретних засобів і

шляхів забезпечення національної безпеки України зумовлюється необхідністю своєчасного вжиття заходів, адекватних характеру і масштабам загрози національним інтересам [2].

Останніми часом дуже сильно загострилася ситуація в світі щодо використання терористичних методів для вирішення будь-яких питань економічного, політичного характеру, релігійних суперечок та інших негараздів та протистоянь. Проблема тероризму завжди перебуває у центрі міжнародної уваги, тому що його небезпека має тенденцію до зростання в усьому світі. Згідно із Законом України «Про боротьбу з тероризмом» від 2003 р. тероризм – суспільно небезпечна діяльність, яка полягає у свідомому, цілеспрямованому застосуванні насильства шляхом захоплення заручників, підпалів, убивств, тортур, залякування населення та органів влади або вчинення інших посягань на життя чи здоров'я ні в чому не винних людей або погрози вчинення злочинних дій з метою досягнення злочинних цілей; терористичний акт – злочинне діяння у формі застосування зброї, вчинення вибуху, підпалу або інших дій, відповідальність за які передбачена ст. 258 КК України [3].

Отже виходячи з вище зазначеного ми бачимо, що ця проблема поширюється по всьому світу. І на те впливає багато причин. Здебільшого це зниження рівня життя населення, та падіння авторитету влади і прийняття ними хибних, та не обдуманих рішень, проте є і інші причини. Також серед причин, що породжують тероризм, сепаратизм та екстремізм можна виділити такі, як: культурні та конфесійні особливості, обумовлених історією регіону, та певні географічні бар'єри з певними регіонами. Проте не слід забувати, що злочини пов'язані з тероризмом вчинюються і у країнах з гарним рівнем життя населення і де довіра до влади є дуже висока, тому такі чинники як рівень життя та падіння авторитету не завжди є обов'язковим. Нині проблема тероризму набуває певної глобалізації. Це наводить на думку, що правові засади протидії тероризму працюють не достатньо.

Серед вітчизняних науковців, існують точки зору, які ґрунтуються на тому, що злочини, норми яких розміщені в розділі IX «Злочини проти громадської безпеки» Кримінального кодексу України [4], посягають на стан захищеності суспільства від різноманітних джерел підвищеної небезпеки і, порушуючи безпечні умови життєдіяльності, спричиняють загибель людей або інші тяжкі наслідки (створюють загрозу настання таких наслідків) для невизначеного кола людей, усього суспільства. Але наведена вище формула може бути застосована й до кримінально-правових норм, що розташовані в інших розділах Особливої частини КК України, наприклад стаття про застосування зброї масового знищення (ст. 439 КК) – усі складові заявленої форми наявні, а саме: джерело підвищеної небезпеки – зброя масового знищення, тощо [5, с. 178].

Між терористичною діяльністю та її наслідками, які являються дестабілізуючими факторами впливу на основи національної безпеки України існує прямий зв'язок. Останнє підтверджується наведеним вище Законом, у ст. 7 якого зазначена, що на сучасному етапі основною реальною та потенційною

загрозою національній безпеці України, стабільності в суспільстві у сфері державної безпеки є злочинна діяльність проти миру і безпеки людства, насамперед поширення міжнародного тероризму [2].

Злочини, передбачені ст. 258, 258⁵ КК України, посягають на пріоритетні національні інтереси держави. Ці злочини відображають фундаментальні цінності та прагнення народу України, його потребу в безпечних умовах життєдіяльності, а також цивілізовані шляхи їх створення та засоби задоволення, закріплені в Законі «Про основи національної безпеки України», відповідно до якого це: гарантування конституційних прав і свобод людини і громадянина; розвиток громадянського суспільства, його демократичних інститутів; захист державного суверенітету, територіальної цінності, недоторканості державних кордонів, недопущення втручання у внутрішні справи України; зміцнення соціальної і політичної стабільності в суспільстві; забезпечення розвитку та функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя на всій території України, гарантування вільного розвитку мов національних меншин України; створення конкурентоспроможної, соціально орієнтованої ринкової економіки та забезпечення постійного зростання рівня життя та добробуту населення; збереження та зміцнення науково-технологічного потенціалу, утвердження інноваційної моделі розвитку; розвиток взаємовигідних відносин з іншими державами світу в інтересах України [5, с.176].

Поширення терористичних актів по території України та їх зростання у світовій статистиці дестабілізує суспільства, державно-політичний лад країни та порушує політичну і соціальну стабільність, тобто найбільш універсальну цінність будь-якого суспільства, знижує ефективність органів державної влади та самоврядування.

Терористична діяльність належить до найбільш небезпечних і важко прогнозованих явищ, вирізняється особливим динамізмом і багатоплановістю, а також знатністю до адаптації й модернізації в умовах основних цивілізаційних тенденцій сучасності – глобалізації.

Таким чином, підсумовуючи вищевикладене, слід зазначити, що тероризм здійснює руйнівний вплив на розвиток національної економіки, політики та культури України. І тільки вжиття комплексних заходів допоможе зупинити поширення тероризму та відповідно мінімізувати загрози національній та світовій безпеці.

---

1. Стратегії національної безпеки від 26 травня 2015 р. № 287/2015 // Президент України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу :<http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/287/2015>.

2. Про основи національної безпеки України: Закон України від 19 червня 2003 р. № 964-IV / Верховна Рада України // ВВР України. – 2003. – № 39. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/964-15>.

3. Про боротьбу з тероризмом: Закон України від 20 березня 2003 р. № 638-IV / Верховна Рада України // ВВР України. – 2003. – № 25. – ст. 180 [Електронний ресурс]. – Ре-

жим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/638-15>.

4. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 року № 2341-III // Офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.

5. Глушков В.О., Долженков О.Ф. Організаційно-правові основи боротьби з тероризмом / В.О. Глушков, О.Ф. Долженков // Актуальні проблеми держави та права: Зб. наук. Праць. – Одеса, 2000. – 278 с.

Кириченко Олег Вікторович
кандидат юридичних наук, доцент,
завідувач кафедри оперативно-розшукової
діяльності та спеціальної техніки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ОСНОВНІ НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИНАМ ТЕРОРИСТИЧНОЇ СПРЯМОВАНOSTІ

Під час реформування системи правоохоронних органів України перед ними постають нові завдання щодо визначення стратегічних напрямів їх діяльності, пошуку нових підходів до протидії тероризму, які б відповідали реаліям сьогодення та враховували тенденції розвитку суспільства й держави. Особливо актуалізується потреба у дослідженні наукових ідей і підходів щодо створення якісно нового механізму протидії злочинам терористичної спрямованості, удосконалення відповідного чинного законодавства та правозастосовної практики.

Протидія тероризму не може бути ефективною без якісного нормативно-правового забезпечення. На наш погляд, система нормативно-правового забезпечення протидії злочинам терористичної спрямованості повинна бути побудована таким чином:

1) перша група нормативно-правових актів – законодавчі та інші нормативно-правові акти, які будуть визначати доктрину антитерористичної безпеки, стратегію протидії тероризму та слугувати базою для протидії злочинам терористичної спрямованості;

2) друга група нормативно-правових актів – сукупність антитерористичних і суміжних актів, що спрямовані на захист інтересів держави, суспільства в цілому та окремих осіб, груп, об'єднань, визначають аналіз загроз терористичної діяльності;

3) третю групу нормативно-правових актів складатимуть нормативно-правові акти СБУ, Національної поліції та інших правоохоронних органів, в